

Kurzusleírás (tematika)

I.1.1 Kurzus neve:

The Wicked Problems of Stereotype Thinking

A sztereotip gondolkodás ördögi körei

A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Simon Andrea (asimon@my.mome.hu)

Konzulens: Dr. German Kinga (kgerman@mome.hu)

Kód: B-KF-401-ELM- 2019202-02	Tantervi hely: KFI	Javasolt félév:	Kredit: 5	Tanóraszám: 48 Egyéni hallgatói munkaóra: 102
Kapcsolt kódok: M-KF-201-ELM- 2019202-03 ER-THEO-BA-ELM- 2019202-03	Típus: (szeminárium/elő- adás/gyakorlat/konz ultáció stb.)	Szab.vál-ként felvehető-e? igen	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek: A kurzus nyelve ANGOL	

A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):

A partícipatív szemléletű kurzust az Elméleti Intézet hirdeti meg, elméleti és tervezőszakos BA, MA és Erasmus hallgatók számára.

A kurzus célja és alapelvei:

(a tantárgyi leírás alapján, azzal összhangban határozandók meg)

Angolul:

Wicked problem is a terminology used for complex issues that are difficult or impossible to solve as any offered solution generates new problems – creating a constant need for attention and re-planning.

Our social issues mostly consist of wicked problems, where solutions are often blocked by seemingly miniscule, but deep rooted matters, like for example our stereotype thinking that is actually quite an important information-classification process of the brain.

Design thinking that places human centred solutions in its centre combining sensitivity and empathy with economic considerations, along with the art and product development sectors, benefits and at the same time suffers from the problems arising from stereotype thinking.

The course examines how stereotype thinking, which is daily reinforced, for example, by the media industry, infiltrates the thinking of the designer and the customer and how it hinders the realisation of the goals set by design thinking.

The course helps students understand what the complex function of stereotype thinking in the context of an individual and society is, via deconstructing its delaying role in successfully re-designing products and social processes.

Classroom methods: conversations, presentations, exercises, deconstructions, lectures, group works during lessons, picture and project analysing sessions, project analyses.

Magyarul:

Ördögi kör vagy ördögi probléma "wicked problem" kifejezés olyan összetett problémakörökre használt terminológia, amelyek megoldása újabb problémákat generál folyamatos odafigyelést és újratervezést igényelve. Társadalmi kérdéseink és megoldandó ügyeink zömében ördögi problémát jelentenek, ugyanakkor a megoldási lehetőségek útjában gyakran olyan apró, ám de annál mélyebb gyökereket verő probléma áll, mint például a sztereotip gondolkodás, amely agyunk fontos információosztályozó tevékenysége.

A designgondolkodás (design thinking), amely tervezői figyelmének középpontjába az emberközpontú megoldásokat helyezi, érzékenységet és empátiát párosítva gazdasági megfontolásokhoz, egyszerre használja és szenved a sztereotip gondolkodásból fakadó problémakörök halmazát, mint ahogy akár a különböző művészeti ágak és a termékfejlesztés is.

A kurzus azt vizsgálja, hogy a sztereotip gondolkodás, amelyet naponta újratermel például a filmipar is, mennyiben hatja át maga a designer és a társadalomba beágyazódott egyén (megrendelő) gondolkodását és mi módokon lehetetleníti el a designgondolkodás által kitűzött célok megvalósítását.

A kurzus segít a hallgatóknak megérteni, hogy mi a sztereotip gondolkodás komplex funkciója az egyén és társadalom kontextusában, kiemelten vizsgálva hátráltató szerepét a termékek és társadalmi folyamatok (újra)tervezésében, a design thinking alkalmazásának sikerességében.

**Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák):
(a tantárgyi leírás alapján, azzal összhangban határozandók meg)**

TUDÁS

- 1) Ismeri a sztereotip gondolkodás menetét és következményeit.
- 2) Ismeri a design és marketing eszközöket, amelyek a sztereotip gondolkodás kiaknázására épülnek.
- 3) Ismeri a releváns design princípiumokat.
- 4) Ismeri a releváns design attitűdöket (social design, design thinking... stb.)

KÉPESSÉG

- 1) Képes felismerni önmagában és környezetében a sztereotip gondolkodás következményeit és ennek fényében elemezni terméket, szolgáltatást és helyzeteket.
- 2) Képes tervezői vagy egyéb kutatói munkájában felhasználni a sztereotip gondolkodási folyamatok lényegi elemeit.
- 3) Képes elemző és újszerű módon megközelíteni megszokottnak vett társadalmi és design témákat, analitikus gondolkodása és látásmódja fejlődik.
- 4) Képes érvelni és felelősséget vállalni döntéseieért.

ATTITŰD

- 1) Elkötelezett a hátrányos megkülönböztetés minden formájának megszüntetése mellett.
- 2) Holisztikus és rendszerszerű szemlélettel közelíti meg a társadalmi és abból fakadó design problémákat.
- 3) Tudatosan és tervezett módon közelít alkotói vagy kutatói munkája felé.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

A feldolgozandó témák a sztereotip gondolkodás megjelenésének és következményeinek felismerésére reflektálnak.

1. **Function of stereotypes, cognitive schemas** (a sztereotípiák funkciója és egyéb releváns alapfogalmak tisztázása)
2. **Consequences of stereotype thinking** (a sztereotip gondolkodás lehetséges következményeinek a felmérése, különös tekintettel a diszkriminációra és a kreativitást és innovációt gátló mechanizmusokra)
3. **Resistance strategies** (a gondolkodás azon ellenállási stratégiáinak megismerése, melyek a sztereotip gondolkodást részesítik előnyben)
4. **From stereotype thinking to discrimination** (hogyan jutnak el a gondolatok és a design folyamatok a sztereotip gondolkodástól a hátrányos megkülönböztetésig)
5. **Discrimination by design** (azon design termékek sorának feltárása, melyek diszkriminatív tervezői gondolkodást tükröznek)

6. **Discrimination in physical spaces** (a hátrányos megkülönböztetés megjelenése a fizikai, épített térben)
7. **Discrimination in digital spaces** (a hátrányos megkülönböztetés megjelenése a digitális tervezett térben)
8. **Cognitive dissonance and the market** (hogyan használja ki az üzleti szféra és a marketing a fogyasztói és megrendelői kognitív disszonanciát)
9. **Stereotype thinking affecting art and design** (hogyan jelenik meg a művészeti ábrázolásban és a design tárgyokban a sztereotípa)
10. **Design and prejudice** (a design és az előítélet felfejtése a sztereotípa és diszkrimináció kapcsolatában)
11. **Design with prejudice** (annak feltérképezése, hogy hogyan segítheti a designer munkáját a sztereotípiák, előítéletek felismerése, ismerete és megértése)

A kurzus során alkalmazott KFI módszerek, eszközök:

- Internetes adatgyűjtési, elemzési és értékelési módszerek: forrásfeldolgozás, dokumentumelemzés, esettanulmányok elemzése
- koncepciófejlesztési módszerek: kritikai elemzések készítése
- kutatási kollaborációs módszerek: csapatmunka, játék

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete, az egyes foglalkozások jellege és ütemezésük (több tanár esetén akár a tanári közreműködés megosztását is jelezve):

A kurzus óráinak felépítése osztott: elméleti és gyakorlati feladatok váltják egymást. A tartalom egy részét irányított módon ugyan, de a diákok szolgáltatják kutatói munkájuk eredményeként. Ezek a tartalmak kerülnek közösen feldolgozásra és értékelésre. A kurzus során a bizalom légkörét fel kell építeni, mivel a témából adódóan a beszélgetések, közös gondolkodások csak úgy jöhetnek létre.

A hallgatók hol csoportokban, hol egyénenként dolgoznak. Minden órán előre megadott keretek között prezentálnak a diákok (egy diáknak egy kötelező prezentálás/kurzus).

A hallgatók tennivalói, feladatai:

A kurzus hallgatói az első óra keretében megismerkednek a kurzus felépítésével és témaköröket választanak, melyeket kiscsoportokban dolgoznak fel. A szemeszter végén egy rövid kritikai elemzést kell leadniuk általuk választott témában, a kurzus szakszavait használva.

A tanulás környezete: (pl. tanterem, stúdió, műterem, külső helyszín, online, vállalati gyakorlat stb.)

A workshop az egyetemen valósul meg.

Értékelés:

(Több tanár és tanáronként külön értékelés esetén tanáronként megbontva)

Teljesítendő követelmények:

Aktív részvétel a foglalkozásokon, egy prezentáció elkészítése és bemutatása, egy írásbeli kritikai elemzés elkészítése.

Értékelés módja: (milyen módszerekkel zajlik az értékelés {teszt, szóbeli felelet, gyakorlati demonstráció stb.})

Az értékelés a prezentáció, az írásbeli beadvány és az órai munka ötvözetéből adódik össze.

Az értékelés szempontjai (mi mindent veszünk figyelembe az értékelésben):

- órai munka: hozzászólások minősége, házi feladatok elvégzése
- írásbeli: a kurzus alapfogalmait, kulcsszavait használva tartalmas és releváns munka készítése
- prezentáció: az elvégzett kutatás mélysége, formai és nyelvi világa

Az érdemjegy kiszámítása (az egyes értékelt követelmények eredménye hogyan jelenik meg a végső érdemjegyben? {pl. arányok, pontok, súlyok}):

Órai részvétel 40%
Írásbeli: 40%
Prezentáció: 20%

Kötelező irodalom:

- Todd D. Nelson: Handbook of prejudice, Stereotyping, and Discrimination, 2009
- Amie Stepanovich: Hardwiring the Future: The Threat of Discrimination, Green European Journal, 19 September, 2018
<https://www.greeneuropeanjournal.eu/hardwiring-the-future-the-threat-of-discrimination-by-design/>
- Amartya Sen: Development as Freedom, Oxford, 2001
- Leslie Kanes Weisman: Discrimination by Design I A Feminist Critique of the Man-Made Environment, 1992
- Claude Steele: Whistling Vivaldi: And Other Clues on How Stereotypes Affect Us, W. W. Norton & Company, New York – London, 2011
- Paola Antonelli and Joan Rothschild: Design and Feminism: Revisioning Spaces, Places, and Everyday Things, 1999
- Victor Margolin: The Politics of the Artificial, 2002
- Jacque Fresco: Venus Project <https://www.thevenusproject.com/>

Egyéb információk:

A kurzus létszáma maximum 18 fő. Erasmus diákok részvétele fontos.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

- teljeskörű beszámítás/elismerés lehetséges
- részleges beszámítás/elismerés lehetséges
- *nincs lehetőség elismerésre/beszámításra*

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

A kurzusvezetővel egyeztetett időpontokban.